

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย

The Development of Activity Based Learning to Enhance Critical Thinking Ability of Early Childhood Teacher Students

ชานาธิป บุปพามาศ^{1*} และ อุบลวรรณ ส่งเสริม²
Chanatip Bubpamas¹ and Ubonwan Songserm²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 760002

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

¹ Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

² Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: chanatip.bub@mail.pbru.ac.th

Received: 27 March 2022, Revised: 23 June 2022, Accepted: 02 October 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 2) แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียน (\bar{x} = 17.93, S.D. = 3.49) สูงกว่าก่อนเรียน (\bar{x} = 10.66, S.D. = 3.37) 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.84, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, กิจกรรมเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, นักศึกษาครูปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research were to 1) compare the critical thinking ability of the early childhood teacher students before and after learning by activity based learning, and 2) study the satisfaction of the early childhood teacher students. The participants in this research consisted of 29 students in the program of early childhood, Faculty of education, Phetchaburi Rajabhat University. They obtained by using purposive sampling. Research instruments included of three parts: 1) lesson plan of activity based learning 2) the critical thinking ability assessment, and 3) student satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were percent, mean, standard deviation, and content analysis.

The research finding were as follows: 1) The critical thinking ability of the early childhood teacher students after learning by activity based learning (\bar{x} = 17.93, S.D. = 3.49) was higher than before (\bar{x} = 10.66, S.D. = 3.37) 2) The satisfaction of the early childhood teacher students towards learning by activity based learning, in overall was at the highest level. (\bar{x} = 4.84, S.D. = 0.37)

Keywords : Learning, Activity Based Learning, The Critical Thinking Ability, Early Childhood Teacher Student

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีนั้นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งมีความทันสมัย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างง่ายตายภายในเวลาเสี้ยววินาที การเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนและการอำนวยความสะดวก โดยดึงศักยภาพในตัวเด็กออกมาให้มากที่สุด สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นำไปสู่การใฝ่เรียนรู้จนติดเป็นนิสัยและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ [1] แสมมอนต์ [2] กล่าวว่า นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถด้านการรู้คิดที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงจะสามารถค้น วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และแนวคิดใหม่ ๆ ต้องสื่อสารเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้และความชำนาญของคนอื่น ทั้งนี้ความสามารถด้านการรู้คิดประการหนึ่งซึ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนและเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่สามารถจำแนกแยกแยะข้อมูลหรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ หรือเรื่องราว เหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อค้นหาความจริงหรือความสำคัญที่แฝงอยู่ หรือปรากฏอยู่จนได้ความคิดที่จะนำไปสู่ข้อสรุปและการนำไปประยุกต์ใช้ [3] สอดคล้องกับกรรณิการ์ กวางศิริ [4] ซึ่งได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร เพื่อหาความสำคัญของส่วนย่อย ๆ หรือองค์ประกอบเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุและผล การคิดวิเคราะห์จะช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ เพราะการคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในผู้เรียนทั้ง 2 ลักษณะ คือ การคิดอย่างไม่มีจุดมุ่งหมายหรือทิศทาง กับ การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นทิศทาง เป็นการคิดที่กระทำอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้คำตอบหรือข้อสรุปตามความต้องการ การคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูอาจารย์จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายหรือทิศทาง เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ รับรู้ และจัดกระทำข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวต่าง ๆ [5]

ด้วยความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ที่มีความจำเป็นกับผู้เรียนทุกเพศทุกวัยทุกระดับชั้น หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ จึงได้มีการวัดและประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งระดับอุดมศึกษา แต่ผลการวัดและประเมินผลพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำและต้องปรับปรุง ดังที่สิทธิพล อาจอินทร์ [6] กล่าวว่า โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 90 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะการคิดของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้คะแนนการสอบวัดความรู้นักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) ก็ยังสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่ำเช่นกัน ดังนั้นเมื่อทักษะการคิดวิเคราะห์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำจึงส่งผลให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้เรียนในการเรียนระดับอุดมศึกษามีปัญหาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ [7] กล่าวว่า นักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่ในรั้วมหาวิทยาลัยมักจะมีขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับสภาของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับต่ำมาก สังเกตได้จากการทำข้อสอบที่มีลักษณะเป็นอัตนัย หรือปรนัยที่ต้องใช้ความคิดในการวิเคราะห์คำตอบ นักศึกษามากกว่าร้อยละ 60 ไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ ยิ่งไปกว่านั้น จากข้อบังคับคุรุสภา ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2562 เป็นต้นไป จำเป็นต้องสอบเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้ให้นักศึกษาได้ทดลองสอบโดยใช้ข้อสอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อสอบจริง ผลปรากฏว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รหัส 62 ไม่มีผู้สอบผ่านทั้ง 4 วิชาเลยแม้แต่คนเดียว ดังนั้นจึงควรเร่งส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ของนักศึกษาในการสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตลอดจนการสอบบรรจุราชการครู หรือแม้กระทั่งประโยชน์ในการทำงานต่อไปในอนาคต

แนวทางการพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ความคิด การแก้ปัญหา การสังเกต การคิดจำแนกแยกแยะองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย จัดลำดับสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นอย่างเป็นระบบ ทำความเข้าใจหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์นั้นว่ามีเหตุและผลเป็นอย่างไร เพื่อสรุปหรือตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล [8] การส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถส่งเสริมได้มากมายหลายรูปแบบดังที่โทมัส และฟิลล์ [9] ได้เสนอ 7 วิธี ในการเรียนการสอนซึ่งสนับสนุนการคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้อย่างแท้จริงไม่คิดแบบเดิม ๆ คือ 1) การคิดแบบสมมติฐาน (Hypothetical thinking) 2) การคิดกลับทิศทาง (Reversal) 3) ฝึกการใช้แบบสัญลักษณ์ใหม่ (Application of different symbol) 4) อุปมาอุปมัย (Analogy) 5) การคิดวิเคราะห์แนวความคิด (Analysing point of view) 6) การเติมให้สมบูรณ์ (Completion) 7) วิเคราะห์ความเกี่ยวข้อง (Web analysis) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นสามารถส่งเสริมได้หลายวิธี ซึ่งวิธีหนึ่งซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน นั่นก็คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) คือ การเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนโดยการปฏิบัติจริง “Learning by Doing” และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ “Doing by Learning” ในเนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ คุณครูเป็นพี่เลี้ยงและเทรนเนอร์ แต่กิจกรรมที่นำมาใช้ต้องมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ มีจุดมุ่งหมาย สนุก และน่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น คุณครูจึงเป็น “นักออกแบบกิจกรรม Activity Designer” มีอาชีพ ที่สามารถมองเห็นภาพกิจกรรมได้ทันที [10] สอดคล้องกับแนวคิดของ Horsburgh [11] ซึ่งได้อธิบาย ความหมายของวิธีการสอนด้วยกิจกรรมเป็นฐานว่า เป็นความต้องการในการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับลงมือทำกิจกรรม หรือการทดลอง ถ้าเด็กมีโอกาสที่จะสำรวจด้วยตนเองโดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนในการใช้สื่อที่ดี การเรียนรู้ นั้นจะเป็นความสุขที่ยาวนาน ครูจะเป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้เปรียบเสมือนผู้นำกิจกรรมไม่ใช่ผู้บรรยาย ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติผ่าน กิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจารย์นำมาใช้ ซึ่งมีเทคนิคมากมาย เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้ การทำโครงการ การเรียนรู้โดยการ บริการสังคม ครูอาจใช้วิธีการแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและให้มีการสรุปผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองด้วย การเรียนรู้วิธีนี้จะเป็นการให้ผู้เรียน ใช้สติปัญญาและเหตุผล ไม่มีใครอยู่เฉยเพราะจะต้องเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน การแบ่งกลุ่มย่อยควรมีตั้งแต่ 6 – 10 คน ควรให้ผู้เรียน คละกันมากที่สุด เพื่อจะได้มีสมาชิกทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน จะได้เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้ วิธีการง่าย ๆ ในการสอนโดยใช้ กิจกรรมเป็นฐาน เช่น การใช้คำถามนำ และให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้จากทั้งในและนอกห้องเรียน และมานำเสนอในชั้นเรียน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มตั้งคำถามเพื่อถามกลุ่มที่นำเสนอ การถาม – ตอบ เป็นสิ่งง่าย ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้โดยที่ผู้สอนแทบ จะไม่ต้องบรรยายมาก เพียงแค่มีการสรุปสาระความรู้ท้ายคาบทุกครั้ง สิ่งสำคัญคือผู้สอนเป็นเพียงวิทยากรกระบวนการ ที่จัด กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะมีใช้เพียงแค่สอน แต่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ [12] การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานจะช่วยทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่าง จากเดิม ทำให้นักเรียนให้ความสำคัญในการเรียนและเห็นคุณค่าของการลงมือปฏิบัติ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนด้วยการ แสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มความสุขในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน และผู้เรียนกับครูผู้สอน และยังช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ไม่แสดงออกทางวาจา สามารถแสดงออกทางความคิดได้ผ่านกิจกรรม [13] สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ceilk [14] แห่งมหาวิทยาลัยสิร์ท (Siirt University Turkey) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ และกลุ่มที่ 2 เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐาน มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์หลัง เรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานลดลงอย่างมีนัยสำคัญและ ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติสูงขึ้น และงานวิจัยของ ปรัชมภรณ์ ทวีสุข [15] ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 2) ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการศึกษาอันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ชั้นเรียน รวมทั้งสิ้น 29 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย และการประยุกต์ใช้

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้ระยะเวลาในการศึกษา จำนวน 2 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการทดลอง	แบบแผนการทดลอง	การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ						
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	The One-Group Pretest-Posttest Design [16] <table border="1" style="margin: 10px auto;"> <tr> <td>สอบก่อน</td> <td>ทดลอง</td> <td>สอบหลัง</td> </tr> <tr> <td>T₁</td> <td>X</td> <td>T₂</td> </tr> </table> <p>T₁ แทน การประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Pretest) X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน T₂ แทน การประเมินหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Posttest)</p>	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง	T ₁	X	T ₂	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง
สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง						
T ₁	X	T ₂						
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	The One-Shot Case Study [16] <table border="1" style="margin: 10px auto;"> <tr> <td>ทดลอง</td> <td>สอบหลัง</td> </tr> <tr> <td>X</td> <td>T</td> </tr> </table> <p>X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน T แทน การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน</p>	ทดลอง	สอบหลัง	X	T	หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)		
ทดลอง	สอบหลัง							
X	T							

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมทางการศึกษาและการประยุกต์ใช้ รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลา 8 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอนตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Warm up) ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (Activity) ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนคิด (Reflection) และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล (Summarize & Evaluation)

แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

2. แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ 2) ด้านการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) ด้านการคิดวิเคราะห์หลักการ รวมทั้งสิ้น 10 ข้อคำถาม มีการให้คะแนนตามเกณฑ์รูบริก (Rubric Scoring) 3 ระดับ ตามรายการประเมินแต่ละด้านดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		
	3	2	1
การคิดวิเคราะห์ ส่วนประกอบ	ระบุส่วนประกอบ ข้อมูลที่สำคัญ ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดครบถ้วนชัดเจน ถูกต้อง เข้าใจง่าย	ระบุส่วนประกอบ ข้อมูลที่สำคัญ ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่ค่อยมีละเอียด ครบถ้วน	สามารถระบุส่วนประกอบ ข้อมูล ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่ใช้ส่วนสำคัญ และยังไม่มีความละเอียดครบถ้วน
การคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและผลที่สอดคล้องกันได้อย่าง ครบถ้วน อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ถูกต้องชัดเจน	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและผลที่สอดคล้องกันเพียงบางส่วน อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและผลที่สอดคล้องกันเพียงบางส่วน ไม่เป็นลำดับขั้นตอน
การคิดวิเคราะห์ หลักการ	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้ถูกต้องชัดเจน ครบถ้วน	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้ถูกต้องชัดเจน บางส่วน	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้บางส่วนแต่ยังไม่ค่อยชัดเจน

โดยมีเกณฑ์คุณภาพดังนี้ คะแนน 26 - 30 คะแนน คือ ระดับมากที่สุด คะแนน 23 - 25 คะแนน คือระดับมาก คะแนน 20 - 22 คะแนน คือระดับปานกลาง คะแนน 17 - 19 คะแนน คือระดับน้อย และคะแนน 1 - 16 คะแนน คือระดับน้อยที่สุด

แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมทั้งฉบับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แบบประเมินด้านการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ในทุกด้าน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งในการสรุประดับความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง พึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลองการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Pre-test)
2. ขั้นตอนทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น และใช้เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เวลาที่ใช้ในการทดลองตามรูปแบบของกิจกรรมฯ ใน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 2 สัปดาห์ๆ ละ 1 วันๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

2.2 เนื้อหาที่ใช้ทดลองสอน คือ รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมทางการศึกษาและการประยุกต์ใช้

2.3 นักศึกษาเข้าร่วมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยให้นักศึกษาทำ (Post-test) เพื่อวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3. ชั้นหลังการทดลอง ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แล้วนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 17.93$, S.D. = 3.49) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 10.66$, S.D. = 3.37) ดังตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	\bar{x}	S.D.
ก่อนเรียน	29	10.66	3.37
หลังเรียน	29	17.93	3.49

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครู ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาครูปฐมวัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.36) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.39) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37) และด้านสื่อการสอน ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านเนื้อหา	4.86	0.35	มากที่สุด
2	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.84	0.39	มากที่สุด
3	ด้านสื่อการสอน	4.81	0.40	มากที่สุด
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.85	0.36	มากที่สุด
5	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.84	0.37	มากที่สุด
สรุปรวม		4.84	0.37	มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียน ($\bar{x} = 17.93$, S.D. = 3.49) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 10.66$, S.D. = 3.37)

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน สามารถนำมาเชื่อมโยงกับความรู้อาจจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตนเอง จัดจำและเข้าใจเนื้อหาความรู้จากการตกผลึกทางความคิด นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ [13] เช่นเดียวกับ McGrath and MacEwan [17] ซึ่งได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน มีความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ (Active) ผ่านการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่คงทนยั่งยืนยาวนาน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานยังสามารถฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณจากการทำกิจกรรม จึงทำให้การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) คือครูผู้สอนมีหน้าที่กำกับดูแลชั้นเรียนและควบคุมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรมและแนะแนวทางการเรียนรู้ของนักเรียน [18] สอดคล้องกับวัชราน เล่าเรียนดี [19] ได้กล่าวว่าแนวทางและวิธีส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดประเภทต่าง ๆ มีหลากหลายวิธี เช่น วิธีสอนหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry Based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist Learning Theory) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคต (Future Problem Solving Technique) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL, KWI-Plus และ KWDL การเรียนรู้จากประสบการณ์ของคอล์บ (Kolb's Experiential Learning Model) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) รวมถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) โดยลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Activity-Based Learning มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การแก้ปัญหา การคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด ผู้เรียนสร้างและจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนฟัง พูด อ่าน เขียนและคิด ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นทักษะการคิดขั้นสูง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสารสู่การสร้างความคิดรวบยอด โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน [20] ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือกระทำ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด โดยครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน จึงทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรีรา ดาวเรือง [21] ได้ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) เว็บบอร์ดเรียนตามรูปแบบฯ 3) แบบสังเกตร่องรอยบนวิกิ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนอย่างมีนัยสำคัญสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นนั้น มีการดำเนินกิจกรรมการสอนที่เป็นขั้นตอนให้นักศึกษาได้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และลงมือกระทำด้วยตัวเอง

โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นนำ (Warm Up) เป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน และปูพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน การสอน โดยใช้วิธีการสนทนา การถามเพื่อชี้แนะ การอภิปรายกลุ่มที่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่สอน ขั้นกิจกรรม (Activity) ที่ให้ผู้เรียนทุกคนร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมดนตรี เกม และบทบาทสมมติ โดยกิจกรรมที่ทำมีทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม ขั้นสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งผู้เรียนและผู้สอน จะร่วมกันสรุปผลการทำกิจกรรม โดยผ่านการสะท้อนความคิดถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน และขั้นสรุปและ ประเมินผล (Summarize & Evaluation) โดยผู้สอนจะสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งการดำเนินการจัดกิจกรรมเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เตรียมการสอนโดยใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ผ่าน กิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งใช้เกม เพลง และการระดมความคิด ในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจ จัดกิจกรรมบทบาทสมมติให้ นักศึกษาได้เข้าถึงบทบาทหน้าที่ในการสอนของครูปฐมวัยตามนวัตกรรมการศึกษาที่ตนสนใจ มีการวิเคราะห์ถึงนวัตกรรมการศึกษา ปฐมวัยที่ครอบคลุมทั้งการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ รวมทั้งอธิบายและ สรุปเนื้อหาสำคัญของบทเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพราะการจัดการ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน ผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากการเล่นเกม การทดลอง การสร้างสรรค์ผลงาน และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนการใช้สื่อที่ดี นำไปสู่การพัฒนาความรู้ตัวบุคคล [22] ซึ่งเมื่อผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลายนั้นจึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Scott [23] ที่กล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่ให้ผลเชิงปฏิบัติจะต้องทำให้บุคคลเห็นความสัมพันธ์ของงานกับความ พยายามส่วนตัว เพื่อให้บุคคลเห็นความหมายของงานที่ตนทำ และงานจะต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จโดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหากต้องการให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย และรับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง ซึ่งสิ่งที่สำคัญคืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนนั้นต้องเป็นงานที่ผู้เรียนสามารถทำสำเร็จด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชมกรณ์ ทวีสุข [15] ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับ กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงได้ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยการจัด กิจกรรมเป็นฐาน และยังส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี และจะช่วยฝึกให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ได้เห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ดังนั้นในการนำไปใช้ควร จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และศึกษาคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้ดี หรืออาจเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

1.2 ในเนื้อหาการสอนเรื่องนวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนนวัตกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ณ ขณะนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านอื่นๆ ของนักศึกษาครู เช่น ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน โดยนำกระบวนการหรือ ขั้นตอนในการสอนนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยใช้เนื้อหาสาระหรือในรายวิชาอื่นๆ เช่น จิตวิทยา พัฒนาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศาสตราจารย์คลินิก นพ.อุดม คชินทร. “นพ.อุดม คชินทร” รรมช.ศึกษา มอง “มหาวิทยาลัย” ศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวเป็น demand side. [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 17 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://thaipublica.org/2018/09/ udom-thammasat-gen-next-education/>
- [2] Hammond. cooperative Learning. John Hopkins University; 1967.
- [3] สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ. การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์; 2552.
- [4] กรรณิการ์ กวางศิริ. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2554.
- [5] สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง; 2554.
- [6] สิทธิพล อาจอินทร์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2554.
- [7] ครเนตร อารีโสภณพิเชฐ. กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์: แผนที่มีโนทัศน์. วารสารครุศาสตร์ 2557; 167: 194 – 211.
- [8] ไสภิตา มะลิซ้อน. การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; 2562.
- [9] Thomas & Field. Managing Project Based Learning: Principles from the Field. The Buck Institute for Education; 1977.
- [10] ยาวเรศ ภัคดีจิตร. Active Learning กกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน; 30 กรกฎาคม 2557; หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. จังหวัดนครสวรรค์: 2557. 1 – 8.
- [11] Horsburgh, D. Activity-based learning in India. [Internet]. 1944 [cited 2021 August 17]. Available from: <https://thestandard.co/10-phenomenon-in-thailand-society-in-15-years/>
- [12] นิลบล วรวิญญ์ธนเลิศ. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Base Learning). [อินเทอร์เน็ต]. 2555 [เข้าถึงเมื่อ 17 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://dputhp.wordpress.com/2013/>
- [13] Limbu, P. Why do we need to use activity based learning method? [Internet]. 2012 [cited 2021 August 17]. Available from: <http://eprogressiveportfolio.blogspot.com/2012/06/activity-based-teachingmethod.html>
- [14] Ceilk. The Effects of Activity Based Learning on Sixth Grade Students’ Achievement and Attitudes towards Mathematics Activities. Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education 2018; 40: 1963 – 1977.
- [15] ปรีชฌภรณ์ ทวีสุข. การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2561.
- [16] มาเรียม นิลพันธุ์. วิจัยวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2558.
- [17] Mcgrath, J. R., and MacEwan, G. Linking pedagogical practices of activity based teaching. The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences 2011; 6: 261-274.
- [18] Okwudishu, A. U. Trainer guide to the use of manual of the best practices and methods of facilitating in basic literacy programme. Nigeria: A lead paper presented during a work shop on developing Manual of Best Practices at Enugu; 2011.
- [19] วัชรภา เล่าเรียนดี. รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 9. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์; 2555.
- [20] ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2553.

- [21] สุพีรา ดาวเรือง. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.
- [22] ศศิธร ลิจันทรพร. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
- [23] Scott, P. The process of conceptual change in science. Cornell University; 1970.